



Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 6. juuni 2018
(OR. en)

9622/18

Institutsioonidevaheline
dokument:
2018/0204 (COD)

JUSTCIV 133
EJUSTICE 66
COMER 51
CODEC 932

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Jordi AYET PUIGARNAU, direktor
Kättesaamise kuupäev:	31. mai 2018
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2018) 379 final
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 1393/2007 kohtu- ja kohtuväliste dokumentide liikmesriikides kättetoimetamise kohta tsiviil- ja kaubandusajades („dokumentide kättetoimetamine“)

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2018) 379 final.

Lisatud: COM(2018) 379 final

Brüssel, 31.5.2018
COM(2018) 379 final

2018/0204 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 1393/2007 kohtu- ja kohtuväliste dokumentide liikmesriikides kättetoimetamise kohta tsiviil- ja kaubandusajades („dokumentide kättetoimetamine“)

{SEC(2018) 272 final} - {SWD(2018) 286 final} - {SWD(2018) 287 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

- **Ettepaneku põhjused ja eesmärgid**

ELi ülesannete hulka kuulub vastastikusel usaldusel ja kohtuotsuste tunnustamisel rajaneva Euroopa õigusala loomine tsiviilasjades. Selle õigusala toimimise eelduse on piiriülene õiguslane koostöö. Seetõttu ja selleks, et soodustada siseturu nõuetekohast toimimist, on EL võtnud vastu õigusaktid kohtudokumentide piiriülese kättetoimetamise kohta¹ ja koostöö kohta tõendite kogumisel.² Need õigusaktid on äärmiselt olulised õigusabi reguleerimiseks liikmesriikidevahelistes tsiviil- ja kaubandusajades. Nende ühine eesmärk on pakkuda tõhusat raamistikku piiriüleseks õigusalaseks koostööks. Need asendavad liikmesriikide³ varasemat rahvusvahelist Haagi konventsioonide⁴ süsteemi, mis oli keerulisem.

Õigusalast koostööd reguleerivatel õigusaktidel on tegelik mõju ELi kodanike igapäevaelule, olgu tegemist eraisikute või ettevõtjatega. Neid kohaldatakse selliste piiriülese toimega kohtumenetluste suhtes, mille puhul nende nõuetekohane toimimine on hädavajalik, et tagada õiguskaitse kättesaadavus ja õiglane kohtumenetlus (nt menetluse algatamist käsitleva dokumendi nõuetekohaselt kättetoimetamata jätmine on enim kasutatav põhjendus kohtuotsuste tunnustamisest ja täitmisest keeldumiseks⁵). Rahvusvahelise õigusabi raamistiku tõhus mõjutab otseselt seda, kuidas sellistes piiriülestes vaidlustes osalevad kodanikud tajuvad kohtusüsteemi ja õigusriigi toimimist liikmesriikides.

Kohtute sujuv koostöö on vajalik ka selleks, et tagada siseturu nõuetekohane toimimine. 2018. aastal on ELis umbes 3,4 miljonit piiriülese toimega tsiviil- ja kaubandusaja.⁶ Enamiku

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2007. aasta määrus (EÜ) nr 1393/2007 kohtu- ja kohtuväliste dokumentide liikmesriikides kättetoimetamise kohta tsiviil- ja kaubandusajades („dokumentide kättetoimetamine“), millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1348/2000 (ELT L 324, 10.12.2007, lk 79).

² Nõukogu 28. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1206/2001 liikmesriikide kohtute vahelise koostöö kohta tõendite kogumisel tsiviil- ja kaubandusajades (EÜT L 174, 27.6.2001, lk 1).

³ Neid määrusi kohaldatakse kõigis ELi riikides peale Taani. Taani sõlmis 19. oktoobril 2005. aastal Euroopa Ühendusega tsiviil- ja kaubandusajade kohtu- ja kohtuväliste dokumentide kättetoimetamise kohta paralleelse lepingu, millega laiendatakse dokumentide kättetoimetamise määruse sätteid ja selle rakendusmeetmeid Taanile. Leping jõustus 1. juulil 2007. aastal. Vt ELT L 300, 17.11.2005, lk 55 ja ELT L 120, 5.5.2006, lk 23. Tuleb ühtlustada muude joonealuste märkustega.

⁴ 15. novembri 1965. aasta konventsioon tsiviil- ja kaubandusajade kohtu- ja kohtuväliste dokumentide välismaal kättetoimetamise kohta. 18. märtsi 1970. aasta tsiviil- ja kaubandusajades välisriigis tõendite kogumise konventsioon.

⁵ Hindamisuuring riikide menetlusõiguste ja -tavade kohta seoses nende mõjuga kohtuotsuste vabale liikumisele ning tarbijate ELi tarbijakaitseõiguse kohase menetlusliku kaitse võrdväärsusele ja tõhususele (mille tegi MPI Luxembourg juhitud konsortsium), lõpparuanne võeti vastu 2017. aasta juunis, saadaval aadressil <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/531ef49a-9768-11e7-b92d-01aa75ed71a1/language-en>, lk 60–61. Edaspidi „2017. aasta MPI uuring“.

⁶ See arv kajastab hinnanguid Deloitte'i majandusuuringus, millele mõjuhinnangus tuginetakse. Hinnangud põhinevad Eurostati, Euroopa Nõukogu kohtute efektiivsust hindava komisjoni ja Euroopa Komisjoni andmetel ning vestluste käigus kogutud teabel. See uuring (edaspidi „majandusuuring“) telliti Deloitte'ilt lepingu nr JUST/2017/JCOO/FW/CIVI/0087 (2017/07) alusel. Lõpparuannet pole veel avaldatud.

puhul neist kohtuasjadest (nimelt juhtudel, kus vähemalt üks pooltest elab muus liikmesriigis kui see, kus menetlus toimub) kohaldavad kohtud dokumentide kättetoimetamise määrust menetluse jooksul mitu korda. Selle põhjus seisneb asjaolus, et lisaks menetluse algatamist käsitlevatele dokumentidele tuleb sageli ametlikult kätte toimetada ka lisadokumendid (näiteks menetlust lõpetavad otsused). Dokumentide kättetoimetamise määrase kohaldamisala ei piirdu tsiviilkohtu menetlustega, vaid see hõlmab ka kohtuväliseid dokumente, mille kättetoimetamine võib olla vajalik mitmesuguste kohtuväliste menetluste korral (nt pärimisasjade korral notari juures või perekonnaõiguse asjade korral avaliku sektori asutuses) või isegi siis, kui aluseks olevat kohtumenetlust pole.

Määruses (EÜ) nr 1393/2007 on sätestatud otsekanalid ja ühtsed menetlused dokumentide edastamiseks ühest liikmesriigist teise, et need teises liikmesriigis kätte toimetada. Määrus sisaldab teatavaid miinimumnõudeid seoses kaitseõiguste tagamisega (nt artiklid 8 ja 19) ning selles on esitatud ühtsed õigustingimused dokumentide otse üle piiride toimetamiseks, kasutades postiteenuseid.

2013. aasta detsembris võttis komisjon vastu aruande dokumentide kättetoimetamise määrase praktilise toimimise kohta.⁷ Aruandes järeldati, et liikmesriikide ametiasutused on määrust üldiselt rahuldavalt kohaldanud. Siiski järeldati selles ka, et selliste liikmesriikide kasvav õiguslane integreerimine, kus välisriigi kohtuotsuste täidetavaks tunnistamise menetluse (vahemenetluse) nõude kaotamine on muutunud üldreeglis, on esile toonud mõned määrase puudused. Aruandega sooviti seega soodustada ulatuslikku avalikku mõttevahetust selle üle, milline on määrase roll ELi tsiviilõiguse valdkonnas ja kuidas dokumentide kättetoimetamist saaks parandada. Seetõttu on määrase rakendamist viimastel aastatel põhjalikult hinnatud uuringutes, komisjoni aruannetes ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku aruteludes⁸. Et toetada asjakohast, põhjalikku ja ajakohast analüüsi ning järeldusi määrase praktilise toimimise kohta (mis täiendaks muude hindamiste tulemusi), korraldas komisjon 2017. aastal kooskõlas parema õigusloome suunistega õigusloome kvaliteedi (REFIT) hindamise, et hinnata õigusakti toimimist seoses viie peamise kohustusliku hindamiskriteeriumiga: tulemuslikkus, tõhusus, asjakohasus, sidusus ja ELi lisaväärtus.

REFIT-hindamise tulemustest lähtuti käesolevale ettepanekule lisatud mõjuhinnangus probleemi sõnastamisel. Peamised järeldused on esitatud allpool.

Seoses tavapärase kanaliga dokumendi edastamiseks muusse liikmesriiki, et see seal kätte toimetada – edastamine nn edastavate ja vastuvõtivate asutuste kaudu –, näitas hindamine, et selline töökorraldus ei ole optimaalne, sest see toimib endiselt oodatust aeglasemalt ja vähem tõhusalt. Kuigi 2000. aasta ELi õigusaktiga kasutusele võetud uued struktuurid vähendasid märgatavalt taotluste täitmisele kuluvat aega võrreldes eelnevate Haagi konventsioonide kohase töökorraldusega, eiratakse regulaarselt määruses esitatud tähtaegu. Eelkõige ei kasutata täielikult ära hiljutiste tehnoloogiliste saavutuste potentsiaali. Kuigi keeleliselt oli määrus koostatud tehnoloogia suhtes neutraalselt, ei ole ajakohaseid teabevahetuskanaleid

⁷ COM(2013) 858 (final), 4.12.2013.

⁸ Üksikasjalik nimekiri on esitatud käesolevale ettepanekule lisatud mõjuhinnangu (SWD (2018) 287 final) 8. lisas esitatud hindamisaruande lehekülgedel 15–17.

tegelikkuses kasutusele võetud. Osaliselt on see tingitud vanadest harjumustest, osaliselt õiguslikest takistustest ja osaliselt riiklike IT-süsteemide koostalitlusvõime puudumisest. Mõjuhinnaangus järelдати, et selles kontekstis oleks ELi praegustele tulemustele ja õigusnormidele tuginedes võimalik saavutada väheste investeeringutega oluline edasimineku.

Seoses dokumentide edastamise ja kättetoimetamise alternatiivsete meetoditega, mis hõlmavad otsekanaleid dokumentide kättetoimetamiseks muude liikmesriikide territooriumil, järelдати hinnangus, et kuigi need pakuvad sujuvamaid lahendusi piiriülestele kohtumenetlustele kaasa aitamiseks, saaks neid parandada: määruse (artikli 14) kohane kättetoimetamine postiteenuseid kasutades on populaarne, kiire ja suhteliselt soodne viis dokumendi adressaadini toimetamiseks, aga see pole väga usaldusväärne ning selle ebaõnnestumise määr on kõrge. Määruse artikli 15 kohane nn otse kättetoimetamine on usaldusväärne lahendus, kuid selle kättesaadavus on piiratud. Seoses selle probleemiga tahetakse ettepanekuga sihipäraselt panustada olemasolevate meetodite tõhususe parandamisse. Samuti täiendatakse määrusega loetelu alternatiivsetest meetmetest dokumentide piiriüleseks edastamiseks ja kättetoimetamiseks elektroonilise kättetoimetamise meetodiga, mida käsitlev säte oleks enam-vähem samaväärne määruse sättega postiteenuseid kasutades kättetoimetamise kohta.

Määruse kohaseid olemasolevaid edastus- ja kättetoimetamiskanaleid parandatakse samal ajal adressaadi kaitseõiguse kaitse tugevdamisega. Sihipärased sekkumised aitavad teha lõpu ebakindlusele seoses keeldumisõiguse kasutamise (artikkel 8) või tagaseljaotsuste sättega (artikkel 19).

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Käesolev ettepanek on tihedalt seotud ettepanekuga tõendite kogumist käsitleva määruse muutmise kohta. Komisjon esitab need kaks ettepanekut koos ning need moodustavad tsiviil- ja kaubandusajades tehtava õiguslase koostöö ajakohastamise paketi.

Ettepanek on kooskõlas olemasolevate ELi õigusaktidega, mis on vastu võetud tsiviilasjades tehtavat õiguslast koostööd puudutavas poliitikavaldkonnas. Määrusega aidatakse kaasa nende õigusaktide tõhususe parandamisele kohtuotsuste sujuva liikumise tagamisel ELis: kuigi neis ELi eeskirjades käsitletakse menetluse algatamist käsitleva dokumendi nõuetekohast kättetoimetamist vajaliku eeldusena muudes liikmesriikides tehtud otsuste tunnustamiseks ja täitmiseks, luuakse dokumentide kättetoimetamise määrusega raamistik selliseks nõuetekohaseks kättetoimetamiseks.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

ELi õiguslases tegevuskavas aastaks 2020 rõhutatakse, et suurendamiseks liikmesriikide õigussüsteemides vastastikust usaldust, tuleks uurida menetlusõiguse tugevdamise vajadust

tsiviilasjades, näiteks seoses dokumentide kättetoimetamisega⁹. ELi-sisese õiguslase koostöö raamistiku täiustamise eesmärk on ka kooskõlas eesmärkidega, mille komisjon digitaalse ühtse turu strateegias püstitas¹⁰: e-valitsuse kontekstis väljendatakse strateegias vajadust võtta rohkem meetmeid avaliku halduse (sealhulgas justiitshalduse) ajakohastamiseks, piiriülese koostalitlusvõime saavutamiseks ning kodanikega suhtlemise lihtsustamiseks.

Kooskõlas sellega on komisjon oma 2018. aasta tööprogrammis võtnud kohustuse koostada ettepanekud tõendite kogumise määru ja dokumentide kättetoimetamise määru läbivaatamiseks.¹¹

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

Õiguslik alus

Õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 81 (õiguslane koostöö piiriülese toimega tsiviilasjades). Selle artikli lõike 2 punktides b ja d antakse ELile volitused võtta vastu meetmeid, mille eesmärk on tagada kohtu- ja kohtuväliste dokumentide piiriülene kättetoimetamine, eriti, kui see on vajalik siseturu nõuetekohaseks toimimiseks.

• Subsidiaarsus

Tsiviilasjades tehtava õiguslase koostöö poliitikavaldkonna eesmärk on alati olnud luua tõeline õigusruum, kus kohtuotsused liiguvad ja ühes õigussüsteemis tekkinud õiguslikke olukordi tunnistatakse ELis piiriüleselt ilma tarbetute takistusteta. See lähenemisviis põhineb veendumusel, et ilma tõelise õigusruumita ei saa täielikult kasutada vabadusi, millel ühtne turg rajaneb.

Probleemid, mis algatuse abil lahendada tuleb, tekivad piiriüleste kohtumenetluste puhul (mis jäävad oma olemuselt väljapoole riiklike õigussüsteemide kontrolli) ning tulenevad kas ebapiisavast koostööst liikmesriikide asutuste ja ametnike vahel või riigisiseste süsteemide ja õiguskeskkondade ebapiisavast koostalitlusvõimest ja sidususest. Rahvusvahelise eraõiguse valdkonna eeskirjad on kehtestatud määrustes, sest see on ainus moodus soovitud ühtsuse tagamiseks. Kuigi põhimõtteliselt ei takista miski liikmesriike oma teabevahetust digiteerimast, näitavad varasemad kogemused ja prognoosid selle kohta, mis juhtuks ilma ELi meetmeteta, et areng oleks väga aeglane ning et isegi kui liikmesriigid meetmeid võtaks, ei saaks koostalitlusvõimet tagada ilma liidu õiguse kohase raamistikuta. Liikmesriigid ei suuda ettepaneku eesmärki üksi tegutsedes piisavalt hästi saavutada ja selle saavutamine on võimalik üksnes liidu tasandil.

⁹ ELi õiguslane tegevuskava aastaks 2020: usalduse, liikuvuse ja majanduskasvu suurendamine liidus, COM(2014) 144 final, lk 8.

¹⁰ COM(2015) 192 final, 6.5.2015, lk 16.

¹¹ Komisjoni 2018. aasta tööprogramm – tegevuskava ühtsema, tugevama ja demokraatlikuma Euroopa saavutamiseks, COM(2017) 650 final, 24.10.2017, II lisa punktid 10 ja 11.

ELi lisaväärtus seisneb kohtumenetluste tõhususe ja kiiruse parandamises, lihtsustades ja kiirendades koostöömehhanismide toimimist seoses dokumentide kättetoimetamisega ning parandades seega õigusemõistmist piiriülese toimega juhtudel.

- **Proportsionaalsus**

Ettepanek on proportsionaalsuse põhimõttega kooskõlas, kuna ta piirdub rangelt eesmärkide saavutamiseks vajalikuga. See pole vastuolus riigiti erinevate dokumentide kättetoimetamise kordadega erinevates õigussüsteemides. Kuigi seda määrust kutsutakse „dokumentide kättetoimetamise“ määruseks, keskendutakse selles esitatud eeskirjades peamiselt ühtsete kanalite loomisele dokumentide edastamiseks ühest liikmesriigist teise, et need dokumendid selles teises liikmesriigis kätte toimetada.

Lisatud mõjuhindangus selgitatakse, et käesoleva ettepaneku eelised kaaluvad üles kulud ja et kavandatud meetmed on proportsionaalsed.

- **Vahendi valik**

Määrusega kehtestatakse kõigile liikmesriikidele ühised menetlused, mis on vajalikud, et tagada dokumentide edukas kättetoimetamine piiriüleste menetluste korral. Määrus on seega kaasa aidanud menetluse õiguskindluse tagamisele, sest kõik liikmesriigid järgivad nüüd samu samme, neile kehtivad samad tähtajad ning nad kasutavad ühtseid vorme. Samuti on määrus teinud võimalikuks kogu liikmesriikides kättesaadava teabe kokku kogumise ning selle teabe koondamise e-õiguskeskkonna portaali. See on aidanud kaasa liikmesriikidevahelisele kooskõlastamisele. Üldiselt on määrus oluliselt aidanud piiriüleseid menetlusi kiirendada, parandades märkimisväärselt tõhusust ja tulemuslikkust.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Mõjuhindangule lisatud määruse (EÜ) nr 1393/2007 järelhindamise tulemused võib kokku võtta alljärgnevalt.

Määruse rakendamine on aidanud parandada dokumentide kättetoimetamise tõhusust. Mõned kogutud tõendid näitavad aga, et määrus tekitab siiski teatavaid probleeme, näiteks toob asjaomaste poolte jaoks kaasa viivitusi või segadust. Seega pole täielikult saavutatud määruse üld-, eri- ja toimivuseesmäärke.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Nagu osutatud seletuskirja punktis 1, on määruse rakendamist mõnel viimasel aastal põhjalikult hinnatud uuringutes, komisjoni aruannetes ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku aruteludes.¹²

Lisaks sellele korraldas komisjon ulatusliku sidusrühmadega konsulteerimise. Avalikus konsultatsioonis, mis kestis 8. detsembrist 2017 kuni 2. märtsini 2018, käsitleti nii määrust (EÜ) nr 1393/2007 kui ka määrust (EÜ) nr 1206/2001. Kokku saadi 131 vastust (enim Poolast, millele järgnesid Saksamaa, Ungari ja Kreeka). Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku kahel erikoosolekul käsitleti praktilisi probleeme ja võimalikke parandusi seoses dokumentide kättetoimetamise määrusega ja tõendite kogumist käsitleva määrusega. Liikmesriikide valitsuste ekspertidega korraldati 4. mail 2018 eraldi kohtumine. 16. aprillil 2018 korraldati seminar valitud sidusrühmadega, kellel oli eriline huvi piiriüleste kohtumenetlustega seotud küsimuste vastu. Hindamise tulemused olid üldiselt positiivsed.

- **Ekspertiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Tsiviil- ja kaubandusasjades tehtava õiguslase koostöö eksperdirühm on pidas 2018. aasta jaanuari ja mai vahel kuus koosolekut¹³. Korraldati kaks põhjalikku ja võrreldavat õiguslast uuringut liikmesriikide õigusaktide ja tavade kohta dokumentide kättetoimetamisel, et tuvastada probleemid, mis võivad määruse rakendamisel tekkida.¹⁴

- **Mõjuhindang**

Käesolevat ettepanekut toetab mõjuhindang, mis on esitatud ettepanekule lisatud komisjoni talituste töödokumendis SWD(2018) 287.

Õiguskontrollikomitee vaatas esialgse mõjuhindangu läbi oma 3. mai 2018. aasta koosolekul ja esitas positiivse arvamuse koos märkustega 7. mail 2018. Õigusküsimuste peadirektoraat võttis komitee soovitusi arvesse ning aruandes on paremini selgitatud kahe õiguslast koostööd puudutava algatuse (käesolev algatus ja see, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1206/2001) seost. Peamiste probleemide ja lähtestsenaariumi kirjeldust on täiustatud. Õigusakti subsidiaarsuse põhimõtte ja ELi lisaväärtuse selgitust parandati. Hindamisaruande

¹² Üksikasjalikku nimekirja neist vaata käesolevale ettepanekule lisatud mõjuhindangu (SWD (2018) 287 final) 8. lisas esitatud hindamisaruandes lehekülgedel 15–17.

¹³ Üksikasjalik ekspertide loetelu on kättesaadav komisjoni eksperdirühmade registris aadressil <http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=3561&news=1>.

¹⁴ Konsortsium (Firenze ülikool, Uppsala ülikool ja DMI) korraldas uuringu, mis sisaldab võrdlevat õiguslikku analüüsi liikmesriikide õigusaktide ja tavade kohta dokumentide kättetoimetamisel, http://collections.internetmemory.org/haeu/20171122154227/http://ec.europa.eu/justice/civil/files/studies/service_docs_en.pdf. Komisjon käivitas hindamisuuringu riikide menetlusõiguste ja -tavade kohta seoses nende mõjuga kohtuotsuste vabale liikumisele ning tarbijate ELi tarbijakaitseõiguse kohase menetlusliku kaitse võrdväärsusele ja tõhususele (mille tegi MPI Luxembourg juhitud konsortsium), <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/531ef49a-9768-11e7-b92d-01aa75ed71a1/language-en>.

järeldusi tõhususe kohta on edasi arendatud ning poliitikavariantide hinnangut sisaldavas osas keskenduti põhielementidele ja väiksemate probleemide analüüs viidi üle lisadesse.

Mõjuhinnangus hinnati mitut seadusandlikku ja mitteseadusandlikku varianti. Mõned variandid jäeti varakult kõrvale. Mõjuhinnangus eelistatud meetmepaketi abil paraneks määruse tõhusus, eelkõige kulude ja viivituste vähendamise kaudu. Eelkõige tõsteti esile eelkõige kaht muudatust, mis oleks eeldatavalt kasulikud: kohustuslik elektrooniline teabevahetus asutuste vahel ning elektroonilise ja otse kättetoimetamise soodustamine. Need täiustused parandaks menetluste tõhusust ja kiirust ning vähendaks inimeste ja ettevõtete koormust. Mõjuhinnangus järeldati, et elektroonilise teabevahetuse kasutamine kohtusüsteemi digiteerimiseks tooks kasu, sest piiriülesed kohtumenetlused ja õiguslane koostöö muutuksid lihtsamaks ja kiiremaks.

Eelistatud meetmepakett suurendaks õiguskindlust, kui ELi tasandil kehtestataks sobivad alternatiivsed (asendavad) viisid dokumentide kättetoimetamiseks posti teel, kui dokumente pole võimalik adressaadile isiklikult üle anda. Sellistel juhtudel oleks selgem, milliseid kättetoimetamise meetodeid aktsepteeritakse, ning tavad, millele kõigis liikmesriikides tugineda saaks, oleksid ühtsemad.

Samuti parandatakse paketiga õiguskaitse kättesaadavust ja õiguskindlust, pakkudes meetmeid, millega täiustatakse olemasolevaid vahendeid adressaadi asukoha kindlakstegemiseks. See aitab tagada dokumentide tõhusa ja kiire kättetoimetamise.

Lähtestsenaariumiga võrreldav meetmepakett hõlmab konkreetse ühtse kättesaamiskinnituse (vastuvõtuteatise) kohustuslikku kasutuselevõttu juhtudeks, kui dokumente toimetatakse määruse kohaselt kätte posti teel. See meede peaks parandama postiteenuste kvaliteeti, vähendades seeläbi nende juhtude arvu, kui kättetoimetamine on puudulik i) ebatäielike vastuvõtuteatiste tõttu või ii) ebaselguse tõttu selle suhtes, kes tegelikult dokumendid vastu võttis.

Ühtlasi kehtestatakse meetmepaketis uus meede juurdepääsu hõlbustamiseks dokumentide otse kättetoimetamisele, laiendades määruse artikli 15 kohaldamisala. Otse kättetoimetamise võimaldamine i) edastavatele asutustele või ii) asja menetlevatele kohtutele päritoluliikmesriigis ja kõigi liikmesriikide territooriumil tooks lähtestsenaariumiga võrreldes kaasa otsesema ja kiirema dokumentide edastamise.

Lähtestsenaariumis on saavutada määrusega täielikult eesmärgi suurendada õiguskaitse kättesaadavust ega ka seega poolte õiguste kaitset. Kui muudetakse määruse sätteid, milles käsitletakse nõuet esitada alati teave keeldumisõiguse kohta, kasutades II lisas esitatud tüüpvormi, ja keeldumisõiguse kasutamise tähtaja pikendamist ning milles selgitatakse päritolukohtu osa keeldumise hindamises, suureneks meetmepaketiga eeldatavalt menetluse prognoositavus (määruse artikkel 8). Samuti aitab õiguskindlusetuse vähendamisele kaasa võimalus, mis on seotud hooldusmeetmetega, mida kohtud peaksid võtma enne tagaseljaotsuse tegemist vastavalt määruse artiklile 19.

Mõjuhindangus järeldati, et meetmepaketi rakendamist peetakse üldiselt lähtestsenaariumist tõhusamaks ning et pakett parandaks oluliselt õiguskindlust.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Kuna tegemist on kehtiva õigusakti läbivaatamisega komisjoni õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi (REFIT) raames, uuris komisjon lihtsustamise ja koormuse vähendamise võimalusi. Käesoleva ettepanekuga hõlmatud liidu õigust kohaldatakse kõigi ettevõtjate, sealhulgas mikroettevõtjate suhtes, ning seega ei tehta mikroettevõtjatele selle ettepaneku kohaselt erandeid.

Ettepanekuga luuakse õiguslase koostöö raamistik, mis on kooskõlas digitaalse ühtse turu strateegiaga. See aitab parandada piiriüleste menetluste kiirust ja tõhusust, vähendades aega, mis kulub dokumentide saatmisele asutuste vahel, ning vähendades sõltuvust paberipõhisest teabevahetusest. See tagaks turvalise ja elektroonilise teabe ja dokumentide vahetamise detsentraliseeritud IT-süsteemi kasutajate vahel ning süsteem võimaldaks töövoo kõik etapid automaatselt registreerida. Samuti oleks süsteemil turvaomadused, mis tagaksid, et üksnes kontrollitud isikusamasusega volitatud osalised saavad süsteemi kasutada.

Ettepanekuga vähendatakse piiriüleste kohtuvaidluste algatamise takistusi ELis, pakkudes vajalikke vahendeid adressaadi asukohta puudutava teabe tuvastamiseks, kui dokumendi kättetoimetamise algatajal pole sellist teavet („asukoht teadmata“) või kui selgub, et tema käsutuses olev teave pole õige.

Posti teel kättetoimetamise tõhususe suurendamine konkreetse ühtse kättesaamiskinnituse kasutuselevõtuga parandab posti teel kättetoimetamise kvaliteeti ning vähendab tarbetuid kulusid ja viivitusi. Kui üksnes pooltel juhtudel, mil praegu esineb probleeme tagastatud vastuvõtuteatiste õigusliku hindamisega, oleks posti teel kättetoimetamine edaspidi edukas, saaks säästa aastas 2,2 miljonit eurot, mis praegu kulutatakse kirjade tulemuseta kättetoimetamisele.

Kuna ettepanekuga muudetakse poolte menetlusõigusi käsitlevaid sätteid (artiklid 8 ja 19), tegeletakse selles ka probleemiga, et kostjate kaitse tagaseljaotsuste mõju eest pole piisav. Eeldatavalt vähendavad need muudatused selliste olukordade arvu, kus tehakse tagaseljaotsuseid liikmesriikides elavate kostjate suhtes, kes ei teadnud, et nende vastu välisriigis menetlus algatati. Mõjuhindangu prognooside kohaselt tooks tagaseljaotsuste arvu vähendamine 10 % võrra ELis kaasa 480 000 000 euro suuruse säästu aastas, kuna kodanikud peaksid vähem kulutama õiguskaitse peale.

- **Põhiõigused**

Kooskõlas ELi õiguslase tegevuskavaga aastaks 2020¹⁵ on komisjon taganud, et ettepanekus käsitletakse menetlusõiguse tugevdamise vajadust tsiviilasjades, et suurendada liikmesriikide õigussüsteemides vastastikust usaldust.

Esitaks edendatakse ettepanekuga dokumentide elektroonilise kättetoimetamise sätestamist määruses, toetades seeläbi põhiõigust tõhusale õiguskaitsevahendile (harta artikkel 47, milles käsitletakse õigust tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele). Nii tunnistatakse vajaduste ja tõhusate kättetoimetamismeetodite mitmekesisust, sest pooltel oleks piiriüleste menetluste korral võimalus nõustuda teabe elektroonilise vastuvõtmisega. See täiendav kättetoimetamismeetod koos kavandatava „digitaalsus normiks“ põhimõttega parandab eeldatavalt õiguskaitse kättesaadavust ja aitab menetlusi kiirendada. Samuti vähendab see kättetoimetamise kulusid ja võimalust, et dokumente ebatõhusate kättetoimetamismeetodite kasutamise tõttu üldse kätte ei saada.

Määratluste ja mõistete selgitused, mis ettepanekus esitatud on, vähendaksid ka õiguskindlusetust ja kiirendaksid määruse kohaseid menetlusi. Ettepanekuga suurendatakse menetluse selgust ja prognoositavust seoses adressaatide keeldumisõigusega, kaitstaks paremini nende menetlusõigusi ning ennetatakse ka keeldumisõiguse kuritarvitamist, kaitstes seega võrdsel määral hageja õigusi.

Teiseks oleks ettepanekul positiivne mõju mittediskrimineerimisele (ELi toimimise lepingu artikkel 18). Ettepanekuga soodustatakse võrdset õiguskaitse kättesaadavust, sest liikmesriigid peavad tagama välisriikide isikutele oma territooriumil tõhusa juurdepääsu kättesaadavatele vahenditele aadressipäringute tegemiseks. See tagaks, et adressaat dokumendi tegelikult kätte saab. Peale selle sisaldaks meetmepakett standardseid õiguspõhimõtteid, mis puudutavad võimalust kasutada määrusest lähtumise asemel riigisiseste seaduste kohaseid fiktiivseid ja alternatiivseid meetodeid, kui adressaadi elukoht on muus liikmesriigis. Nende põhimõtete eesmärk on kõrvaldada lähtestsenaariumi praegune ebamäärasus ja killustatus seoses poolte õigustega liikmesriikides. Samuti kehtestatakse meetmepaketiga ühtne ajakava tagaseljaotsuste tühistamiseks. Need sätted aitaksid kaasa menetlusõiguste võrdsele kaitsmisele, olenemata liikmesriigist.

Kolmandaks on kavandataval üleminekul elektroonilisele teabevahetusele eeldatavalt mõju isikuandmete kaitsele (harta artikkel 8). Elektroonilise taristu tehnilise rakendamise ja käitamise määraksid kindlaks ja seda kontrolliksid liikmesriigid ise, isegi kui taristu väljaarendamine ja rahastamine on osaliselt toimunud ELi tasandil. Taristu peaks põhinema detsentraliseeritud arhitektuuril. Andmekaitse nõuded kehtiks eri menetluste suhtes seega üksnes riigi tasandil.

¹⁵ ELi õiguslase tegevuskava aastaks 2020 – usalduse, liikuvuse ja majanduskasvu suurendamine liidus, COM(2014) 144 final, lk 8.

Olulised isikuandmete kaitsega seotud välised tegurid on kavandatava meetmepaketi kontekstis järgmised:

- alates 2018. aasta maist kohaldatav isikuandmete kaitse üldmäärus,¹⁶ mis peaks suurendama teadlikkust ning soodustama meetmeid andmebaaside turvalisuse ja terviklikkuse tagamiseks ning kiireks reageerimiseks privaatsuse rikkumisele kohtusüsteemis; ning
- pidev oht avaliku sektori küberturvalisusele. Katsed riiklikku IT-taristut rünnata eeldatavalt sagenevad ja mõjutavad liikmesriikide kohtusüsteeme; nende mõju võib võimendada IT-süsteemide aina suurem omavaheline seotus (riigi ja ELi tasandil).

Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord

Hindamine toimub kooskõlas 13. aprillil 2016 sõlmitud institutsioonidevahelise kokkuleppe¹⁷ punktidega 22 ja 23, kus kolm institutsiooni kinnitavad, et olemasoleva poliitika ja õigusaktide hindamine peaks moodustama aluse võimalike edasiste meetmete mõju hindamiseks, ning komisjon esitab Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele aruande hiljemalt viis aastat pärast kohaldamise kuupäeva. Hinnatakse määruse mõju kohapeal, võttes aluseks asjakohased näitajad ning üksikasjaliku analüüsi selle kohta, mil määral saab määrust pidada asjakohaseks, tõhusaks ja tulemuslikuks, piisavat Euroopa lisaväärtust pakkuvaks ja sidusaks muude ELi poliitikavaldkondadega. Hindamisel võetakse arvesse saadud kogemusi, et selgitada välja võimalikud vajakajäämised/probleemid või siis võimalused määruse mõju edasiseks parandamiseks. Liikmesriigid esitavad komisjonile aruande koostamiseks vajaliku teabe.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanek ei mõjuta ELi eelarvet negatiivselt. Ettepanek ei tekita riigiasutustele märkimisväärsed kulusid, vaid võimaldab pigem kulusid kokku hoida. Riiklikud avaliku sektori asutused saavad eeldatavalt kasu vähenenud kuludest seosest postiteenustega, väiksemast ajakulust tänu tõhusamatele kohtumenetlustele ning halduskoormuse ja tööjõukulude vähenemisest.

Liikmesriikide peamised kulud tulenevad elektroonilise teabevahetuse kohustuslikuks muutmisest edastavatele või vastuvõtvatele asutustele. Käesolevale ettepanekule lisatud mõjuhindang näitab aga, et otsene kasu, mis üleminekuga paberipõhiselt teabevahetuselt digitaalsele teabevahetusele eeldatavalt kaasneb, kaalub need kulud tugevalt üles.

Peamisi ELi rahastamisvõimalusi pakuvad praeguste rahastamisprogrammide seas õigusprogramm ja Euroopa ühendamise rahastu. Õigusprogrammist (2018. aasta eelarve

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

¹⁷ Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel 13. aprillil 2016 sõlmitud institutsioonidevaheline parema õigusloome kokkulepe (ELT L 123, 12.5.2016, lk 1–14).

45,95 miljonit eurot) toetatakse liikmesriikides tsiviilõiguse valdkonnas täitmise tagamise ja õiguskaitsevahenditega seotud suutlikkust ning programmi tulevased rahastamisprioriteedid on suunatud neile elementidele, mis on asjakohased ka käesoleva algatuse puhul. Euroopa ühendamise rahastul on palju suurem eelarve (2018. aastal 130,33 miljonit eurot) ning sellest rahastatakse IT-projekte, millega hõlbustatakse riikide haldusasutuste, ettevõtjate ja kodanike piiriülest suhtlust. Seda kasutatakse juba laialdaselt, et rahastada digiteerimise ja e-õiguskeskkonnaga seotud tööd tsiviilõiguse valdkonnas, sealhulgas Euroopa e-õiguskeskkonna portaali ja avalike dokumentide loimimist riiklike e-valitsuse süsteemidega ja ettevõtlusregistrite omavahelise ühendamise süsteemiga. Mitmeaastase finantsraamistiku digiülemineku prioriteedi pakett, mis avaldati 2. mail 2018, hõlmab Euroopa ühendamise rahastu digivaldkonna osa 3 miljardi euro suurust eelarvet digitaalse ühenduvuse taristu rahastamiseks.

5. MUU TEAVE

• Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord

Määruse rakendamise järelevalveks kehtestatakse usaldusväärne süsteem, mis hõlmab ulatuslikku kvalitatiivsete ja kvantitatiivsete näitajate kogumit ning selget ja struktureeritud aruandlus- ja järelevalveprotsessi. See on oluline tagamaks, et muudatusi rakendatakse liikmesriikides tõhusalt ning kontrollimiseks, kas määrus täidab edukalt oma eesmärgi.

• Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus

Artikkel 1

Selle artikliga muudetakse osaliselt praeguse sõnastuse struktuuri ning eristatakse kohaldamisala sõnastuses kohtu- ja kohtuväliseid dokumente. Kohtuväliseid dokumente käsitleva sätte praegune sõnastus säilitatakse. Seoses kohtudokumentidega selgitatakse aga ettepanekus, et määrust kohaldatakse kõigi olukorda suhtes, kus adressaadi elukoht on muus liikmesriigis. Nii püütakse määrusega lõpetada praegune halb tava, mis hõlmab muudes liikmesriikides asuvatele kostjatele dokumentide kättetoimetamist, kasutades selleks päritoluliikmesriigi territooriumil alternatiivseid või fiktiivseid meetodeid, mis on päritoluliikmesriigi menetlusõiguse kohaselt lubatud, olenemata teabest kostja välisriigi aadressi kohta, mis asja menetleva kohtu või õigusasutuse käsutuses on. Tänu kohaldamisala uuele sõnastusele pole kohtutel võimalik jätta selliseid olukordi määruse kohaldamisalast välja, liigitades dokumentide kättetoimetamise lihtsalt „riigisiseseks“.

See kõrgem standard, mille kohaselt on määruse kohaldamine kohustuslik kõigil dokumentide kättetoimetamise juhtudel, kui adressaadi elukoht on muus liikmesriigis, kehtib üksnes menetluse algatamist käsitlevate dokumentide kättetoimetamise puhul. Kohtukutsete ehk selliste dokumentide kättetoimetamine, millega teavitatakse adressaati menetluse algatamisest välisriigis, on äärmiselt oluline kaitseõiguse kaitsmiseks ning seega tuleks seda tõhustada asjakohaste kaitsemeetmete abil. Hiljem kohtumenetluse käigus kohale toimetatavate kohtudokumentide puhul pole lisakaitse nii oluline. Selle põhjuseks on asjaolu, et

kavandatavat uut artiklit 7a saab nende dokumentide suhtes kohaldada. Samuti võib riigisisestes õigusaktides olla sätteid, mis kohustavad adressaati määrama esindaja, kes teda käsitlevad dokumendid päritoluliikmesriigi territooriumil kätte toimetab.

Lõikes 2 täpsustatakse, et määruse artiklit 3c kohaldatakse ka olukordades, kus adressaadi aadress pole teada.

Artikli lõikes 3 korratakse praegu kehtiva määruse põhjenduse 8 sõnastust, luues seeläbi õiguskindluse selle sätte seadusandliku olemuse suhtes.

Artikkel 3a

Selles artiklis sätestatakse, et edastavate ja vastuvõtivate asutuste vaheline teabe ja dokumentide vahetamine toimub elektrooniliselt, detsentraliseeritud IT-süsteemi kaudu, mis koosneb riiklikest IT-süsteemidest, mida ühendab turvaline ja usaldusväärne sidetaristu.

Lõikega 6 tagatakse, et IT-süsteemi ettenägematu ja erandliku häire korral kasutatakse alternatiivseid (tavapäraseid) teabevahetusmeetodeid.

Uue kanali kasutuselevõtt teabe ja dokumentide vahetamiseks IT-süsteemi kaudu tähendab, et kohandada tuleb ka artikleid 4 ja 6.

Artikkel 3c

Selles artiklis sätestatakse, et liikmesriigid peavad pakkuma abi adressaadi asukoha kindlakstegemisel muus liikmesriigis. Ettepanekus pakutakse kolme alternatiivset varianti, mille hulgast iga liikmesriik peab pakkuma oma territooriumil vähemalt ühte teiste liikmesriikide isikutele, kes oma õigusi kasutavad. Iga liikmesriik peab komisjoni teavitama sellest, millist kolmest variandist ta määruse kohaselt pakub. Need kolm varianti on järgmised: õigusabi liikmesriikide määratud asutustelt; e-õiguskeskkonna portaali kaudu juurdepääsu tagamine riiklikele elukoharegistritele; või e-õiguskeskkonna portaali kaudu üksikasjaliku teabe andmine kättesaadavate vahendite kohta isikute asukoha kindlakstegemiseks nende territooriumil.

Artikkel 7a

Selles uues artiklis tunnustatakse mitme liikmesriigi olemasolevaid õigusakte ja tavasid, mille kohaselt võib välisriigis elavatel menetlusosalistel nõuda esindaja määramist, kes toimetaks neid puudutavas kohtuasjas dokumente kätte liikmesriigis, kus menetlus toimub. See variant oleks võimalik alles pärast seda, kui poolele on nõuetekohaselt kätte toimetatud menetluse algatamist käsitlev dokument. Et anda asjakohane alternatiiv välisriigis elavatele vaidluse pooltele, kes ei suuda sellise kohustusega toime tulla (muus liikmesriigis sellise esindaja otsimine ja talle maksmine), pakutakse määruuses alternatiivi tugineda artikli 15a punktile b dokumentide elektroonilise kättetoimetamise kohta.

Artikkel 8

Ettepanekuga parandatakse menetlust seoses adressaadi õigusega keelduda dokumendi vastuvõtmisest, kui see pole koostatud sobivas keeles ega ole sellesse keelde tõlgitud. Muudatused on kooskõlas Euroopa Kohtu asjakohase kohtupraktikaga.¹⁸

Artikkel 14

Ettepanekuga kohustatakse postiteenuste osutajaid kasutama konkreetset kättesaamiskinnitust (vastuvõtuteatist), kui dokumente määruse kohaselt posti teel kätte toimetatakse.

Määruse lõikes 3 kehtestatakse miinimumnõue nende isikute kohta, keda peetakse sobivateks „asendusvastuvõtjateks“, kui postiteenuse osutaja ei saa dokumenti adressaadile isiklikult üle anda. See lahendus põhineb määruse (EÜ) nr 805/2004¹⁹ artiklil 14 ja määrusel (EÜ) nr 1896/2006²⁰ ning Euroopa Kohtu otsusel kohtuasjas C-354/15, Henderson.²¹

Artikkel 15

See sättega laiendatakse olemasoleva artikli kohaldamiseala kahel viisi: esiteks ei pea taotluse esitaja enam olema menetlusest huvitatud, mis võimaldab edastavatel asutustel ja asja menetlevatel kohtutel seda kättetoimetamise viisi kasutada. Teiseks oleks otse kättetoimetamine edaspidi kohaldatav kõigi liikmesriikide territooriumil.

Artikkel 15a

Ettepanekuga kehtestatakse dokumentide elektrooniline kättetoimetamine määruse kohase täiendava alternatiivse kättetoimetamismetodina. Õigupoolest käsitletakse sellist dokumentide kättetoimetamise viisi selles sättes posti teel kättetoimetamisega samaväärsena. Selle sättega muudetakse õiguspäraseks dokumendi saatmine saatja kasutajakontolt otse vastuvõtja kasutajakontole kui määruse kohaselt tunnustatud meetod dokumentide kättetoimetamiseks, eeldusel et on täidetud üks alternatiivsetest tingimustest punktides a ja b.

Artikkel 19

Ettepanek selle artikli muudatusteks tehti, et vähendada riiklike süsteemide praegust killustatust. Ettepanekus on esitatud kaks peamist muutust. Esiteks peab asja menetlev kohus saatma menetluse algatamise või tagaseljaotsuse kohta teate talle teadaolevale kostja kasutajakontole, kui kostja pole kohale ilmunud. Teiseks seatakse lõike 4 kohase erakorralise läbivaatamise kättesaadavuse ühtseks tähtajaks kaks aastat alates tagaseljaotsuse tegemisest.

¹⁸ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 16. september 2015, C-519/13, Alpha Bank Cyprus, ECLI:EU:C:2015:603; Euroopa Kohtu määrus, 28. aprill 2016, C-384/14, Alta Realitat S.L., ECLI:EU:C:2016:316.

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 805/2004, millega luuakse Euroopa täitekorraldus vaidlustamata nõuete kohta (ELT L 143, 30.4.2004, lk 15).

²⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1896/2006, millega luuakse Euroopa maksekäsumenetlus (ELT L 399, 30.12.2006, lk 1).

²¹ 2. märtsi 2017. aasta otsus ECLI:EU:T:2017:157.

Artikkel 23a

Sättega nähakse ette, et komisjon koostab selle määruse väljundite, tulemuste ja mõju jälgimiseks üksikasjaliku kava.

Artikkel 24

Selle sätte kohaselt peab komisjon hindama määrust kooskõlas komisjoni parema õigusloome suunistega ning 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppe punktidega 22 ja 23 ning esitama peamiste järelduste kohta Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele aruande.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 1393/2007 kohtu- ja kohtuväliste dokumentide liikmesriikides kättetoimetamise kohta tsiviil- ja kaubandusajades („dokumentide kättetoimetamine“)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 81,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust²²,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust²³,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Siseturu nõuetekohase toimimise huvides tuleb parandada ja kiirendada kohtu- ja kohtuväliste dokumentide edastamist ja kättetoimetamist liikmesriikide vahel tsiviil- ja kaubandusajades.
- (2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1393/2007²⁴ on sätestatud õigusnormid kohtu- ja kohtuväliste dokumentide liikmesriikides kättetoimetamise kohta tsiviil- ja kaubandusajades.
- (3) Selliste liikmesriikide kasvav õiguslane integreerimine, kus on muutunud üldreegliks välisriigi kohtuotsuste täidetavaks tunnistamise menetluse kaotamine, on toonud esile määruse (EÜ) nr 1393/2007 õigusnormide vajakajäämised.
- (4) Selleks et tagada dokumentide kiire edastamine teistesse liikmesriikidesse, et need seal kätte toimetada, tuleks kasutada kõiki tänapäevase kommunikatsioonitehnoloogia vahendeid, tingimusel et on täidetud laekunud dokumendi terviklikkuse ja usaldusväärsusega seotud teatavad tingimused. Sel otstarbel peaks kogu liikmesriikide

²² ELT C , , lk .

²³ ELT C , , lk .

²⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2007. aasta määrus (EÜ) nr 1393/2007 kohtu- ja kohtuväliste dokumentide liikmesriikides kättetoimetamise kohta tsiviil- ja kaubandusajades („dokumentide kättetoimetamine“), millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1348/2000 (ELT L 324, 10.12.2007, lk 79).

nimetatud asutuste ja organite teabevahetus ja dokumentide edastamine toimuma detsentraliseeritud IT-süsteemi kaudu, mis koosneb riiklikest IT-süsteemidest.

- (5) Vastuvõttev asutus peaks igas olukorras ja kaalutusõiguse võimaluseta teavitama adressaati tüüpvormi kasutades kirjalikult, et adressaat võib kättetoimetatava dokumendi vastuvõtmisest keelduda, kui dokument ei ole talle arusaadavas keeles või kättetoimetamise koha ühes ametlikus keeles. Kõnealune kord peaks kehtima ka kättetoimetamisele pärast seda, kui adressaat on juba korra kasutanud oma õigust keelduda. Keeldumisõigust tuleks kohaldada ka kättetoimetamisel diplomaatiliste või konsulaaresindajate kaudu, postiteenuseid kasutades ning otse kättetoimetamise puhul. Kui dokumendi vastuvõtmisest on keeldutud, siis peaks olema võimalik dokument tõlgituna uuesti adressaadile kätte toimetada.
- (6) Kui adressaat on dokumendi vastuvõtmisest keeldunud, siis peaks kohus või asutus, kus toimub kättetoimetamise tinginud menetlus, kontrollima, kas keeldumine oli põhjendatud. Sel otstarbel peaks see kohus või asutus võtma arvesse kogu toimikus olevat või talle kättesaadavat asjakohast teavet, et teha kindlaks adressaadi tegelik keeleoskus. Kui hinnatakse adressaadi keeleoskust, siis peaks kohus võtma arvesse faktilisi tõendeid, näiteks adressaadi poolt selles keeles kirjutatud dokumente, selle keele oskuse vajadust adressaadi ametialase tegevuse käigus (näiteks õpetaja või tõlgina), seda, kas adressaat on kohtumenetluse toimumiskohaks oleva liikmesriigi kodanik või kas adressaat on selles liikmesriigis varem mõnda aega elanud. Seda hindamist ei tohiks korraldada, kui dokument koostati selle kättetoimetamise koha ametlikus keeles või tõlgiti sellesse keelde.
- (7) Piiriülese kohtumenetluse tõhusus ja kiirus eeldab otseseid ja kiireid kanaleid, mille abil saab dokumente kätte toimetada isikutele teistes liikmesriikides. Seetõttu peaks olema võimalik, et kohtumenetlusest huvitatud isik või kohus või asutus, kus menetlus toimub, toimetaks dokumendid kätte elektroonilisi vahendeid kasutades otse teises liikmesriigis elava adressaadi digitaalsele kasutajakontole. Seda liiki otsese elektroonilise kättetoimetamise kasutustingimustega tuleks tagada, et elektroonilisi kasutajakontosid kasutatakse dokumentide kättetoimetamiseks ainult juhul, kui adressaatide huvide kaitseks on kasutusel kohased kaitsemeetmed, mida rakendatakse kas kõrgetasemeliste tehniliste nõuete või adressaadi antava otsese nõusoleku kujul.
- (8) Juba olemasolevaid dokumentide otsese edastamise ja kättetoimetamise kanaleid tuleks täiustada, et nende abil tagataks usaldusväärsed ja kõigile kättesaadavad alternatiivid vastuvõtivate asutuste poolsele tavapärasele edastamisele. Sel otstarbel peaksid postiteenuse osutajad kasutama määruse (EÜ) nr 1393/2007 artikli 14 kohaselt posti teel kättetoimetamise puhul konkreetset vastuvõtuteatist. Samal moel peaks olema võimalik, et kõik kohtumenetlusest huvitatud isikud ja kohtud või asutused, kus menetlus toimub, toimetaksid dokumendid kõigi liikmesriikide territooriumil kätte otse adressaadiks oleva liikmesriigi kohtuametnike, -töötajate või muude pädevate isikute kaudu.
- (9) Käesolevas määruses austatakse põhiõigusi ning järgitakse eelkõige Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid. Käesoleva määruse eesmärk on eelkõige tagada Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 47 sätestatud õiglase kohtumenetluse õigusest tuleneva adressaatide kaitseõiguse täielik austamine.

- (10) Selleks et määruse (EÜ) nr 1393/2007 lisasid kiiresti muuta, tuleks komisjonile anda õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte kõnealuse määruse I, II ja IV lisa muutmiseks. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega*. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, kus arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

*Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel 13. aprillil 2016 sõlmitud institutsioonidevaheline parema õigusloome kokkulepe; ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

- (11) Kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta paremat õigusloomet käsitleva institutsioonidevahelise kokkuleppe punktidega 22 ja 23 peaks komisjon hindama spetsiaalse järelevalvekorra kohaldamisel kogutud teabe põhjal määruse tegelikku mõju ja vajadust edasiste meetmete järele.
- (12) Kuna käesoleva määruse eesmärke ei saa piisavalt saavutada liikmesriigid üksinda ja neid on liikmesriikides kohtu- ja kohtuväliste dokumentide kiiret ja tõhusat edastamist ning kättetoimetamist võimaldava õigusraamistiku loomise teel võimalik paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega, mis on sätestatud Euroopa Liidu lepingu artiklis 5. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (13) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artikli 3 ja artikli 4a lõike 1 kohaselt [on / ei ole] [Ühendkuningriik] [ja] [Iirimaa] [teatanud oma soovist osaleda käesoleva määruse vastuvõtmisel ja kohaldamisel] [ei osale] [Ühendkuningriik] [ja] [Iirimaa] [käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole nende/tema suhtes siduv ega kohaldatav].
- (14) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.
- (15) Seepärast tuleks määrust (EÜ) nr 1393/2007 vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määrust (EÜ) nr 1393/2007 muudetakse järgmiselt.

- (1) Artikkel 1 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 1
Kohaldamisala ja mõisted

1. Käesolevat määrust kohaldatakse tsiviil- ja kaubandusasjades, kui toimetatakse kätte järgmisi dokumente:
 - (a) kohtudokumendid, mis toimetatakse kätte kohtumenetluse toimumise kohast erinevas liikmesriigis elavatele isikutele;
 - (b) kohtuvälised dokumendid, mis tuleb edastada ühest liikmesriigist teise.

See ei laiene eelkõige maksu-, tolli- või haldusasjadele ega ka riigi vastutusele, mis tuleneb riigi tegevusest või tegevusetusest riigivõimu teostamisel (*acta iure imperii*).
2. Käesolevat määrust ei kohaldata, kui ei ole teada selle isiku aadress, kellele tuleb dokument kätte toimetada, v.a artikkel 3c.
3. Käesolevat määrust ei kohaldata, kui dokument toimetatakse kätte poole ametlikule esindajale liikmesriigis, kus menetlus toimub, olenemata kõnealuse poole elu- või asukohast.
4. Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:
 - (a) „liikmesriik“ – liikmesriigid, v.a Taani;
 - (b) „liikmesriik, kus asub kohus“ – kohtumenetluse toimumiskohaks olev liikmesriik.“
- (2) Artikli 2 lõike 4 punkt c asendatakse järgmisega:

„c) nende käsutuses olevad dokumentide vastuvõtmise viisid artikli 3a lõikes 6 osutatud juhtudel;“.
- (3) Lisatakse järgmised artiklid 3a, 3b ja 3c:

„Artikkel 3a
Edastavate ja vastuvõtivate asutuste ning keskasutuste kasutatavad teabevahetuse meetodid

1. Dokumendid, taotlused, kinnitused, vastuvõtuteatised, tunnistused ja muu teabevahetus, mis toimub I lisas esitatud tüüpvormide alusel edastava ja vastuvõtva asutuse, nende asutuste ja keskasutuse või eri liikmesriikide keskasutuste vahel, edastatakse detsentraliseeritud IT-süsteemi kaudu, mis koosneb riiklikest IT-süsteemidest, mis on omavahel ühendatud riiklike IT-süsteemide vahelist turvalist ja usaldusväärset piiriülest teabevahetust võimaldava kommunikatsioonitaristu abil.
2. Lõikes 1 osutatud detsentraliseeritud IT-süsteemi kaudu edastatavate dokumentide, taotluste, kinnituste, vastuvõtuteatiste, tunnistuste ja muu teabevahetuse suhtes kohaldatakse nõukogu määruses (EL) nr 910/2014* sätestatud üldist õigusraamistikku usaldusteenuste kasutamiseks.

3. Kui lõikes 1 osutatud dokumendile, taotlustele, kinnitusele, vastuvõtuteatisele, tunnistusele või muule teabevahetusele on lisatud tempel või allkiri või need eeldavad templi või allkirja olemasolu, siis võib selle asemel kasutada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 910/2014 määratletud kvalifitseeritud e-templi või kvalifitseeritud e-allkirja.
4. Kui detsentraliseeritud IT-süsteemi ettenägematu ja erakorralise häire tõttu ei saa lõike 1 kohaselt andmeid edastada, siis toimub edastamine muu kõige kiirema edastusvahendi abil.

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 910/2014 e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/93/EÜ (ELT L 257, 28.8.2014, lk 73).

Artikkel 3b

Detsentraliseeritud IT-süsteemi loomise kulud

1. Iga liikmesriik kannab oma kommunikatsioonitaristu nende pääsupunktide paigaldamise, käitamise ja hooldamise kulu, mis on vajalikud, et ühendada riiklikud IT-süsteemid artiklis 3a osutatud detsentraliseeritud IT-süsteemi.
2. Iga liikmesriik kannab oma riikliku IT-süsteemi loomise ja kohandamise kulud, et muuta see koostalitlusvõimeliseks kommunikatsioonitaristuga, ning selle süsteemi haldamise, käitamise ja hooldamise kulud.
3. Lõikeid 1 ja 2 kohaldatakse piiramata võimalust taotleda liidu rahastamisprogrammidest toetusi nendes lõigetes osutatud tegevuste toetamiseks.

Artikkel 3c

Aadresside päringute puhul antav abi

1. Kui selle isiku aadress, kellele kohtu- või kohtuväline dokument teises liikmesriigis kätte toimetatakse, ei ole teada, siis annavad liikmesriigid abi mõnel järgmistest viisidest:
 - (a) määratud asutuste kohtulik abi selle isiku aadressi kindlaks tegemiseks, kellele dokument kätte toimetatakse, menetluskohaks oleva liikmesriigi kohtu taotluse korral;
 - (b) teiste liikmesriikide isikute võimalus esitada taotlusi, sealhulgas elektrooniliselt, aadresside kohta teabe saamiseks otse elukoharegistritest või muudest üldsusele kättesaadavatest andmebaasidest Euroopa e-õiguskeskkonna portaali tüüpvormi abil;
 - (c) üksikasjalikud praktilised suunised isikute aadresside kindlaks tegemiseks saadaval olevate mehhanismide kohta tsiviil- ja kaubandusasju käsitlevas Euroopa õigusosalase koostöö võrgustikus ning teabe üldsusele kättesaadavaks tegemise kohta.

2. Iga liikmesriik saadab komisjonile järgmised andmed:
- (a) abi meetod, mille liikmesriik oma territooriumil lõike 1 alusel tagab;
 - (b) kui see on kohaldatav, siis lõike 1 punktides a ja b osutatud asutuste nimed ja aadressid.

Liikmesriigid teatavad komisjonile kõnealuste andmete kõigist muutustest.“

- (4) Artikkel 4 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 4
Dokumentide edastamine

1. Kohtudokumente edastatakse otse ja võimalikult kiiresti artikli 2 kohaselt määratud asutuste vahel.
 2. Edastatavale dokumendile lisatakse taotlus, mis on koostatud I lisas esitatud tüüpvormi kasutades. Tüüpvorm täidetakse selle liikmesriigi keeles, kelle poole pöördutakse, või kui liikmesriigis on mitu ametlikku keelt, kättetoimetamiskoha ametlikus keeles või ühes selle ametlikest keeltest või mõnes muus keeles, mille aktsepteerimisest on liikmesriik teatanud. Iga liikmesriik teatab liidu selle ametliku keele või need ametlikud keeled, mis ei ole tema ametlikud keeled, kuid milles täidetud vormi ta aktsepteerib.
 3. Artiklis 3a osutatud detsentraliseeritud IT-süsteemi kaudu edastatud dokumentide puhul ei seata kahtluse alla nende õiguslikku mõju ja vastuvõetavust tõenditena kohtumenetluses ainult seetõttu, et need on elektroonilised. Kui paberdokumendid viiakse detsentraliseeritud IT-süsteemi kaudu edastamiseks elektroonilisele kujule, siis on elektroonilistel koopiatel või nende väljatrükkidel sama õiguslik mõju kui originaaldokumentidel.“
- (5) Artikkel 6 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 6
Dokumentide kättesaamine vastuvõtva asutuse poolt

1. Pärast dokumendi kättesaatmist saadetakse edastavale asutusele automaatne vastuvõtuteatis artiklis 3a osutatud detsentraliseeritud IT-süsteemi kaudu.
2. Kui kättetoimetamistaotlust ei saa edastatud teabe või dokumentide põhjal täita, võtab vastuvõttev asutus ühendust edastava asutusega, et saada puuduv teave või puuduvad dokumendid.
3. Kui kättetoimetamistaotlus on selgelt väljaspool käesoleva määruse kohaldamisala või kui kättetoimetamine ei ole võimalik vorminõuete täitmata jätmise tõttu, tagastatakse taotlus ja edastatud dokument kohe pärast kättesaamist tüüpvormi kasutades edastavale asutusele koos I lisas esitatud tagastamisteatisega.
4. Vastuvõttev asutus, kes saab kättetoimetamiseks dokumendi, kuid kellel puudub territoriaalne pädevus seda kätte toimetada, edastab nimetatud dokumendi ja taotluse

artiklis 3a osutatud detsentraliseeritud IT-süsteemi kaudu sama liikmesriigi territoriaalselt pädevale vastuvõtvale asutusele, kui taotlus vastab artikli 4 lõike 2 tingimustele, ning teavitab sellest edastavat asutust, kasutades I lisas esitatud tüüpvormi. Kui samas liikmesriigis territoriaalselt pädev vastuvõttev asutus on dokumendi ja taotluse kätte saanud, saadetakse edastavale asutusele artiklis 3a osutatud detsentraliseeritud IT-süsteemi kaudu automaatne vastuvõtuteatis.“

- (6) Lisatakse järgmine artikkel 7a:

„Artikkel 7a

Kohustus nimetada esindaja kättetoimetamiseks liikmesriigis, kus asub kohus

1. Kui menetluse algatusdokument on kostjale kätte toimetatud, siis võib selle liikmesriigi õigusega, kus asub kohus, seada teises liikmesriigis elavatele pooltele kohustus nimetada esindaja, kelle kätte toimetada dokumente liikmesriigis, kus asub kohus.
 2. Kui pool ei täida lõike 1 kohaselt esindaja nimetamise kohustust ja ta ei ole väljendanud oma nõusolekut kasutada dokumentide kättetoimetamiseks elektroonilist kasutajakontot kooskõlas artikli 15a punktiga b, siis võidakse menetluse ajal dokumentide kättetoimetamiseks kasutada kõiki kättetoimetamise meetodeid kooskõlas kohtu asukohaks olevas liikmesriigis kehtiva õigusega, tingimusel et kõnealust poolt on sellest tagajärjest nõuetekohaselt teavitatud.“
- (7) Artikkel 8 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 8

Dokumendi vastuvõtmisest keeldumine

1. Vastuvõttev asutus teavitab adressaati, kasutades selleks II lisas esitatud tüüpvormi, et ta võib keelduda kättetoimetatava dokumendi vastuvõtmisest, kui see ei ole koostatud ühes järgmistest keeltest või kui sellele ei ole lisatud tõlget ühte järgmistest keeltest:
 - (a) keel, millest adressaat aru saab,
 - või
 - (b) adressaatliikmesriigi ametlik keel, või kui nimetatud liikmesriigis on mitu ametlikku keelt, kättetoimetamiskoha ametlik keel või üks selle ametlikest keeltest.
2. Adressaat võib keelduda dokumendi vastuvõtmisest kättetoimetamise ajal või kahe nädala jooksul, tagastades II lisas esitatud tüüpvormi vastuvõtvale asutusele.
3. Kui vastuvõttev asutus saab teada, et adressaat keeldub lõigete 1 ja 2 kohaselt dokumendi vastuvõtmisest, teavitab ta artiklis 10 sätestatud teatisega sellest viivitamata edastavat asutust ning tagastab taotluse.

4. Kui adressaat on keeldunud lõigete 1 ja 2 kohaselt dokumendi vastuvõtmisest, kontrollib kohus või asutus, kus toimub kättetoimetamise tinginud menetlus, kas keeldumine oli põhjendatud.
5. Dokumendi kättetoimetamisel tehtud vea võib parandada, toimetades vastavalt käesoleva määruse sätetele adressaadile kätte dokumendi, millele on lisatud tõlge ühte lõikes 1 sätestatud keeltest. Sellisel juhul on dokumendi kättetoimetamise kuupäev see kuupäev, millal dokument koos tõlkega toimetatakse kätte vastavalt adressaatliikmesriigi õigusele. Kui liikmesriigi õiguse kohaselt tuleb dokument kätte toimetada kindla tähtaja jooksul, loetakse taotluse esitaja suhtes arvessevõetavaks kuupäevaks algdokumendi kättetoimetamise kuupäeva, mis määratakse kindlaks vastavalt artikli 9 lõikele 2.
6. Lõikeid 1 kuni 5 kohaldatakse 2. jaotises sätestatud kohtudokumentide edastamise ja kättetoimetamise muude viiside suhtes.
7. Lõike 1 kohaldamisel tuleb diplomaatilisel või konsulaaresindajal, kui dokument toimetatakse kätte vastavalt artiklile 13, või pädeval asutusel või isikul, kui dokument toimetatakse kätte vastavalt artiklile 14 või 15a, teavitada adressaati sellest, et tal on õigus dokumendi vastuvõtmisest keelduda ning et keeldumise korral tuleb dokument nimetatud esindajatele, asutusele või isikule tagasi saata.“
- (8) Artikli 10 lõige 1 asendatakse järgmisega:
„1. Kui dokumendi kättetoimetamisega seotud vorminõuded on täidetud, koostatakse nende täitmise kohta I lisas esitatud tüüpvormi kasutades teatis ning saadetakse see edastavale asutusele.“
- (9) Artiklid 14 ja 15 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 14

Kättetoimetamine postiteenuseid kasutades

1. Kohtudokumente võib teises liikmesriigis elavatele isikutele otse kätte toimetada tähtkirjaga, mis antakse üle vastuvõtuteatise vastu.
2. Käesoleva artikli kohaselt posti teel kättetoimetamine toimub IV lisas esitatud konkreetset vastuvõtuteatist kasutades.
3. Olenemata lähekohaks oleva liikmesriigi õigusest loetakse dokument tulemuslikult posti teel kättetoimetatuks ka juhul, kui dokument toimetati kohale adressaadi koduaadressil täiskasvanud isikutele, kes elavad adressaadiga samas majapidamises või on seal adressaadi jaoks tööl ning kes on suutelised ja valmis dokumenti vastu võtma.

Artikkel 15

Otse kättetoimetamine

1. Kohtudokumendid võidakse teises liikmesriigis elavatele isikutele kätte toimetada otse adressaatliikmesriigi kohtuametniku, ametiisiku või muu pädeva isiku kaudu.

2. Iga liikmesriik esitab komisjonile teabe nende ametikohtade või pädevate isikute kohta, kellel on luba käesoleva artikli kohaselt oma territooriumil dokumente kätte toimetada.“
- (10) Lisatakse järgmine artikkel 15a:

„Artikkel 15a

Elektrooniline kättetoimetamine

Kohtudokumendid võidakse teises liikmesriigis elavatele isikutele otse kätte toimetada elektrooniliselt kasutajakontole, millele adressaadil on juurdepääs, kui täidetud on vähemalt üks järgmistest tingimustest:

- (a) dokumendid saadetakse ja võetakse vastu, kasutades kvalifitseeritud e-ajatemplit Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 910/2014 tähenduses;
- (b) adressaat on pärast kohtumenetluse algust andnud kohtule või asutusele, kus menetlus toimub, otsese nõusoleku kasutada seda konkreetset kasutajakontot kohtumenetluse vältel dokumentide kättetoimetamiseks.“

- (11) Artiklid 17 ja 18 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 17

Lisade muutmise

Kooskõlas artikliga 18 on komisjonil õigus vastu võtta delegeeritud õigusakte I, II ja IV lisa muutmise kohta, et ajakohastada tüüpvorme või teha neis vormides tehnilisi muudatusi.

Artikkel 18

Delegeeritud volituste rakendamine

- 1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
- 2. Artiklis 17 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajaks alates [käesoleva määruse jõustumise kuupäevast].
- 3. Euroopa Parlament või nõukogu võib artiklis 17 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
- 4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon ekspertidega, kelle iga liikmesriik on määranud kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega.

5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
 6. Artikli 17 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.“
- (12) Lisatakse järgmised artiklid 18a ja 18b:

„Artikkel 18a

Detsentraliseeritud IT-süsteemi loomine

Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega luuakse artiklis 3a osutatud detsentraliseeritud IT-süsteem. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 18b lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 18b

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
 2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.“
- (13) Artikkel 19 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 19

Kohtusse ilmumata jätnud kostja

1. Kui menetluse algatusdokument tuli kättetoimetamiseks edastada teisele liikmesriigile käesoleva määruse sätete alusel ning kostja ei ole ilmunud kohtusse, ei tehta kohtuotsust, kuni on tõendatud, et dokument on toimetatud kätte või edastatud piisavalt aegsasti, et anda kostjale kaitsevõimalus, ning:
 - (a) dokument on toimetatud kätte korras, mis on adressaatliikmesriigi õiguses ette nähtud dokumentide kättetoimetamiseks riigisisese kohtuasja puhul tema territooriumil asuvatele isikutele, või
 - (b) dokument on tegelikult kostjale isiklikult üle antud või toimetatud tema elu- või asukohta muul käesolevas määruses ettenähtud viisil.
2. Piiramata lõike 1 kohaldamist võib kohtunik teha otsuse ka siis, kui puudub dokumendi kättetoimetamisteatis, juhul kui on täidetud järgmised tingimused:
 - (a) dokument on edastatud käesoleva määrusega ettenähtud viisil;

- (b) dokumendi edastamisest on möödunud vähemalt kuus kuud ning asja arutav kohtunik loeb selle piisavaks;
 - (c) ei ole saadud ühtegi teatist, ehkki on võetud tarvitusele kõik mõistlikud abinõud teatise saamiseks adressaatliikmesriigi pädevate asutuste või ametiisikute kaudu.
3. Kui lõikes 2 sätestatud tingimused on täidetud, siis tehakse mõistlikke jõupingutusi, et teavitada kostjat tema suhtes kohtumenetluse algatamisest kõigi võimalike kommunikatsioonikanalite, sealhulgas tänapäevase kommunikatsioonitehnoloogia kaudu, mille puhul on menetlevale kohtule teada aadress või konto.
4. Olenemata lõigetest 1 ja 2 võib kohtunik kiireloomulistel juhtudel anda korralduse võtta ajutisi või kaitsemeetmeid.
5. Kui menetluse algatusdokument tuli kättetoimetamiseks edastada teisele liikmesriigile käesoleva määruse sätete alusel ning ilmutata jätnud kostja vastu on tehtud tagaseljaotsus, on kohtunikul õigus ennistada otsuse edasikaebamise tähtaeg, kui on täidetud mõlemad järgmised tingimused:
- (a) kostja ei saanud temast olenemata põhjustel dokumendist teada piisavalt aegsasti, et kaitseks valmistuda, või ei saanud kohtuotsusest teada õigel ajal, et edasi kaevata;
 - (b) kostja vastuväited ei ole selgelt alusetud.
- Tähtaja ennistamise avalduse võib esitada üksnes mõistliku aja jooksul pärast seda, kui kostja on kohtuotsusest teada saanud.
- Seda taotlust ei vaadata läbi, kui see esitatakse rohkem kui kaks aastat pärast kohtuotsuse tegemise kuupäeva.
6. Kui lõikes 2 osutatud kohtuotsuse tegemise kuupäevast on möödunud kaks aastat, siis ei pruugita kohaldada liikmesriigi õiguse sätteid, millega lubatakse erakorraliselt edasikaebamise tähtaja möödumise tagajärjed tühistada, teises liikmesriigis selle kohtuotsuse tunnustamise ja täitmise tagamise puhul.
7. Lõikeid 5 ja 6 ei kohaldata kohtuotsuste suhtes, mis käsitlevad isikute õiguslikku seisundit või teovõimet.“
- (14) Artikli 23 lõige 1 asendatakse järgmisega:
- „1. Liikmesriigid edastavad komisjonile artiklites 2, 3, 3c, 4, 10, 11, 13, ja 15 osutatud teabe. Liikmesriigid teavitavad komisjoni, kui nende õiguse kohaselt toimetatakse dokument kätte kindla tähtaja jooksul, nagu on osutatud artikli 8 lõikes 3 ja artikli 9 lõikes 2.“
- (15) Lisatakse järgmine artikkel 23a:

„Artikkel 23a

Järelevalve

1. Hiljemalt [*kaks aastat pärast kohaldamise kuupäeva*] koostab komisjon käesoleva määruse väljundite, tulemuste ja mõju järelevalveks üksikasjaliku kava.
 2. Järelevalvekavas sätestatakse andmete ja muude vajalike tõendite kogumise vahendid ja sagedus. Selles määratakse kindlaks, milliseid meetmeid komisjon ja liikmesriigid andmete ning muu tõendusmaterjali kogumiseks ja analüüsimiseks peavad võtma.
 3. Liikmesriigid edastavad komisjonile jälgimiseks vajalikud andmed ja muu tõendusmaterjali.“
- (16) Artikkel 24 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 24

Hindamine

1. Kõige varem [*viis aastat pärast käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäeva*] hindab komisjon käesolevat määrust ning esitab peamiste järelduste kohta Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele aruande.
 2. Liikmesriigid esitavad komisjonile teabe, mida on vaja kõnealuse aruande koostamiseks.“
- (17) Uue IV lisana lisatakse käesoleva määruse lisa.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Määrust hakatakse kohaldama[*18 kuud pärast määruse jõustumise kuupäeva*].

Kuid:

- (a) artikli 1 punkti 14 kohaldatakse alates ... [*12 kuud pärast jõustumiskuupäeva*] ning
- (b) artikli 1 punkte 3, 4 ja 5 kohaldatakse alates[*24 kuud pärast jõustumiskuupäeva*].

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja liikmesriikides vahetult kohaldatav kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel,

*Euroopa Parlamendi nimel
president*

*Nõukogu nimel
eesistuja*



Brüssel, 31.5.2018
COM(2018) 379 final

ANNEX

LISA

järgmise dokumendi juurde:

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 1393/2007 kohtu- ja kohtuväliste dokumentide liikmesriikides kättetoimetamise kohta tsiviil- ja kaubandusajades („dokumentide kättetoimetamine“)

{SEC(2018) 272 final} - {SWD(2018) 286 final} - {SWD(2018) 287 final}

LISA

„IV LISA

Vastuvõtuteatis, mida kasutatakse artikli 14 kohaselt posti teel kättetoimetamisel

Vastuvõtuteatis kohtu- või kohtuväliste dokumentide posti teel kättetoimetamise puhul <i>(määruse (EL) nr 1393/2007 artikkel 14).</i>		Ainulaadne viitenumber:		
Saatja: Nimi:	Adressaat: Nimi	Saaja nimi:		
		Saaja allkiri:		
Vastuvõtuteatis tuleks saata järgmisel aadressil: Tänav: Nr Linn: Sihtnumber: Riik:	Sihtkoha aadress: Tänav Nr Linn Sihtnumber Riik:	Kohaletoimetamise / dokumendi tagasisaatmise kuupäev:		
		pp kk aaaa		
		KOHALE TOIMETATUD	TAGASI SAADETUD	
		Saaja:	Põhjus:	
		Adressaat: ☐	Aadress pole teada: ☐	
Esindaja: ☐	Adressaat tundmatu: ☐			
Samal aadressil elav täiskasvanu: ☐	Ei ole vastu võetud: ☐			
		Vastuvõtmisest ☐		

Postiteenuse osutajale:	Adressaadi töötaja:	☐	keelduti	Adressaat on kolinud:	☐
-------------------------	------------------------	--------------------------	----------	-----------------------	--------------------------

“